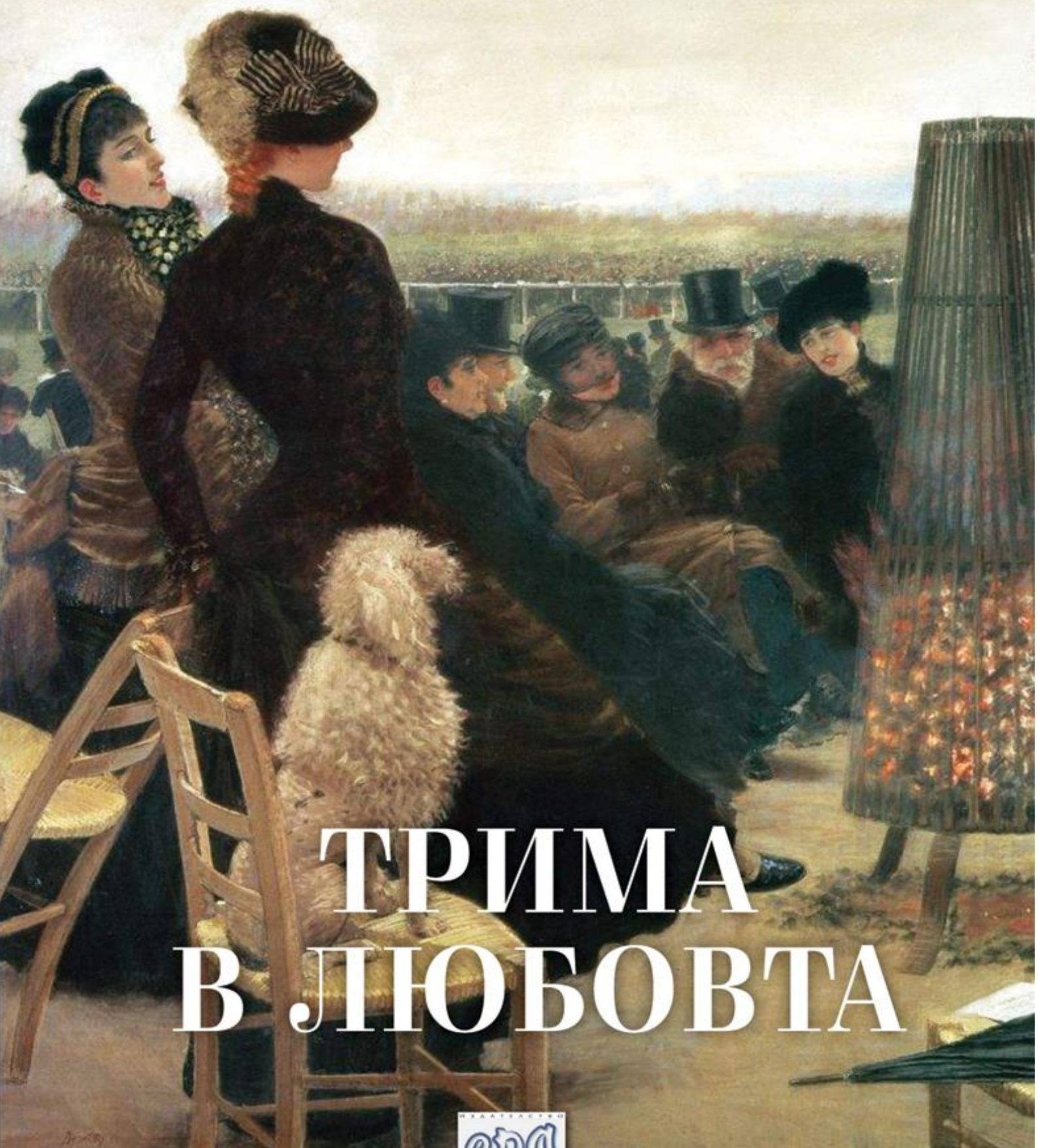

АРЧИБАЛД КРОНИН

ТРИМА
В ЛЮБОВТА

ТРИМА В ЛЮБОВТА

ЕРА

Three Loves
Copyright © A. J. Cronin, 1933
All rights reserved.

© Н. Д. Балгов – превод
© Димитър Стоянов – Димò – художествено оформление на корицата
© Издателство ЕРА, София, 2018
На корицата е използвана картина от Джузепе Де Нитис.
ISBN 978-954-389-472-7

ПЪРВА КНИГА

I

Щом се облече, Люси отиде до прозореца, но не видя Франк. Права зад голямата дантелена завеса, без мисъл в главата, тя хвърли блуждаещ поглед към бялата лента на пътя, който водеше до града и следваше на разстояние една миля брега покрай устието на реката.

Пътят беше пуст, като се изключеха старият Бауи и кучето му. Бауи топлеше старите си, измъчвани от ревматизъм кокали, седнал на ниската стена, която заграждаше кейчето, а кучето спеше с глава между лапите си, проснато върху жаркия тротоар. Слънцето бе великолепно през този августовски следобед, поръсило канала с танцуващи люспи, позлатило Ардфилян с ослепителен блясък и превърнало покривите и високите комини на Порт Доран на отсрещния бряг в сияещ и мистериозен град. Самият път се разстилаше пред Люси посред блясъка на слънцето и кокетните вили, които се редяха от двете страни и губеха неизразимата си строгост в това море от златиста светлина.

Тя познаваше добре този изглед: лъщящата вода, затворена в ръкавите на широкото устие, гористия хълм Армър, на който синкавата мъгла придаваше свежест, на запад – планинските клисури, спускащи се величествено на фона на светлото небе... но днес всичко това притежаваше неуловим чар, който, без самата Люси да знае защо, оказваше странно въздействие върху нея. Сезонът също въздействаше, защото въпреки горещината той създаваше първото и неясно впечатление за приближаващата есен: шумоленето на паднало листо, солената миризма на водораслите, идваща откъм брега, далечното грачене на гарвани в полето. Как обожаваше есента! От гърдите ѝ се изтръгна въздишка на блаженство.

Засенчайки очи от ослепителната светлина, тя видя силуета на сина си, който на борда на „Орел“ помагаше – или пречеше – на Дейв, работещ на малкия катер, привързан към сивия кей на Бауи. „По-вероятно е да му пречи“ – каза си, потискайки майчината си нежност.

После се обърна и заставайки пред дъбовия гардероб, разгледа лицето си с инстинктивната сериозност на жена, застанала пред огледало.

Не беше едра, „една мъничка жена“, снизходително казваше за нея брат ѝ Ричард, но в муселинената рокля нейният красив силует излъчваше младежка прелест. Тя изглеждаше смешно млада и девствена – по-скоро на шестнайсет, отколкото на двацет и шест години, както казваше на шега Франк, когато изоставеше обичайната си сдържаност. Лицето ѝ беше дребно, открито и живо, с естествена одухотвореност и гореща буйност, свежо на цвят и леко загоряло в края на това слънчево лято. Очите ѝ – раздалечени и сини, дълбоко сини – бяха оградени с мрежица от по-тъмни линийки, поръсени със светли точки. Устата ѝ имаше извити

ъгли, а удължената линия на шията и на брадичката ѝ придаваше гъвкавост и израз на откровеност, на нещо твърдо, енергично и горещо в искреността си.

Тя сложи ръка върху тъмнокестенявата си коса, погледна се за минутка, после сгъна скромната памучна рокля, която бе носила през целия ден, и я постави в долната преграда на гардероба. След като направи последен бърз преглед на стаята, за да се убеди, че всичко е в ред – лъснатият линолеум, възглавницата върху люлеещото се кресло и бялата покривка, която висеше в права линия – тя поклати доволно глава и излезе.

Пригответи се по-късно от обикновено – петък бе денят, в който правеше сладкиши – но приятното ухание на нейната излъскана и идеално чиста къща, сместа на восък, сапун и терпентин, истинско благовоние за ноздрите ѝ на домакиня, горда със своята вътрешна подредба, оправдаваше това забавяне на вечерния ѝ тоалет.

Тя изпитваше гордост от изрядността на своя дом, малко уединено жилище – човек ще каже от вежливост вила – така приятно разположено на границата на Ардфилан. Люси обичаше къщата и държеше да я види, че блести. Сега в кухнята, обръщайки се към отворената врата на слугинската стая, тя попита:

– Готова ли сте, Нета?

– За момент, госпожо Мур – отвърна със сподавен глас слугинята, като стискаше игла за коса в устните си. Тя довършваше закъснелия си тоалет пред малко кръгло огледало, окачено на стената над съдовете.

– Господарят ви ще дойде всеки момент – продължи назидателно Люси. – Чух пристигането на влака. На ваше място бих сложила яйца на огъня... четири.

– Да, госпожо Мур... – отвърна слугинята с известно снизхождение.

– Но внимавайте, когато ги пържите на очи, Нета. Капка оцет във водата, за да ги стегнете. Не забравяйте!

– Няма, госпожо Мур.

Освободила устата си, слугинята потвърди, че подобно забравяне е невъзможно, и подир минутка подкрепи тази своя декларация, явявайки се с най-сериозен вид на прага на слугинската стая.

Тя беше хубаво седемнайсетгодишно момиче, добродушно, чувствително, затворено и любезно; въпреки любезността си обаче изявяваше независимия характер на своята раса. Знаеща цената си и тази на своя упорит род, Нета не допускаше въпреки прилежността си в работата да бъде слугиня. Никаква принуда не можеше да изтръгне от устата ѝ думите „господар“ или „господарка“. Тя поддържаше предполагаемо равенство със своите господари, като ги наричаше вежливо без сервилност „господин и госпожа Мур“. Дори при известни обстоятелства в нейното детинско отношение имаше леко превъзходство – като че ли съзнаваща теоретичния ранг на семейство Мур, тя подчертаваше своето лично достойнство и правоверност.

Нета се усмихна и се оправда:

– Откакто вдигам косата си, по-дълго време се обличам.

„По-дълго време се обличате – помисли Люси, – откакто Дейв Бауи започна да ви гледа.“ И изрече гласно:

– Отива ви. А харесва ли на Дейв?

Нета поклати увенчаната си с кок глава – каква женска кокетност и нежност в този груб жест! – и чукна едно яйце върху ръба на тигана, отвръщайки просто: „Той!“, после силно поруменя и погледна към шишето с оцет.

Като наблюдаваше движенията на слугинята, Люси скри усмивката си и мигом си даде сметка за своето щастие. То съдържаше смешно задоволство, примесено с приятно чувство на сполука, усещане за бодрост и чистота, след като се бе облякла, както и впечатлението, че бе прекарала добре днешното си свободно време. Тя обичаше този момент преди завръщането на Франк – облечена, готова, свършила работата си, изчистила идеално къщата, тя го очакваше и това неизбежно предизвикваше у нея надежда. Люси прекоси тясното преддверие, отвори вратата и излезе на песъчливата алея. Малката четвъртита морава с масив от калцеолария, лобелия** и здравец – подбор, който тази година беше последна дума на цветарското изкуство – блестеше с цялата си красота в очите ѝ на познавач. Тя откъсна внимателно една нахална трева, която пречеше на най-красивия здравец, и я захвърли с не по-малко внимание, после отиде да отвори портата.

Сега пътят беше оживен, чуваше се шум от бързи стъпки; повдигайки очи, Люси видя насреща да идва синът ѝ, а сянката му весело да се клати край него.

– Мамо – извика той, като бързаше да ѝ съобщи голямата новина, – работих на „Орел“ заедно с Дейв.

– Невъзможно! – възкликна тя, преструвайки се, че не вярва.

– Да – потвърди той с ентузиазма на осемгодишно момче към едно сериозно събитие. – Дейв ме накара да навивам въжето.

– Господи, каква тежка работа! – рече майката, мислейки за луничките, които имаше то по носа си, един сплескан нос с прости пигменти, но за нея той и луничките притежаваха неотразимо очарование.

Добре сложено за възрастта си момче, мислеше си тя често – нейната дума беше може би „елегантно“, – с кестенява коса и със светлокафявите очи на баща си. А другите момчета? Сигурно и те имаха качества, но... не такива като у Питър.

– Мога ли да играя на топчета? – попита наивно той.

– На топчета? – повтори тя, невярваща. – Откъде ги взе?

Питър ѝ се усмихна, показвайки празнини между никнешите си зъби, и усмивката му очарова Люси, после сведе ресници, които според нея бяха изящно черни върху свежото му като хубав плод лице.

– Е, добре – започна той бавно, като търкаше върха на обувката си в стената, – те днес играеха и аз заех няколко от един приятел... После играх срещу него, разбираш ли, и спечелих... Тогава му върнах две... виждаш ли, мамо, ето така стана?

– О, да, виждам – каза тя, сдържайки смеха си.

Той сложи ръце отзад, изпъчи се и леко разкрачи крака, за да подчертае предимството си.

– Съвсем правилно, нали? – Погледна косо към нея. – Така правят всички... или поне аз направих. Имам петнайсет за моето гърне. – Той ѝ бе поискал неотдавна гърне с метален

похлупак, в което събираше с грижливостта на скъперник мъничките си съкровища. – Ако ми позволиш да играя, мога да спечеля още.

– Мисля обаче – каза тя с тон, който смекчаваше отказа, – че трябва първо да се съберем за чая. Татко ти ще бъде тук след минута.

– Аха! – кимна той с разбиране, като че ли му бе съобщила нещо поверително, и добави непряко: – Чудя се дали ще ми донесе нещо. Ти как смяташ?

– Във всеки случай побързай да си измиеш ръцете. – За да докаже, че умее да се показва строга към него, тя добави: – Мръсни са! Срамота е.

– Така е, когато човек работи на „Орел“ – обясни той, гледайки почернелите си и изпотени длани... – Тези възли на въжетата, те... – Той млъкна, после изведнъж заподсвирква, обърна се и се затича към алеята.

Когато Питър влезе въщи, тя отново насочи поглед към пътя, откъдето очакваше да се зададе съпругът ѝ. След няколко минути той наистина се появи, крачейки безгрижно към нея. Това наистина бе Франк с ленивата си походка и тя неволно цъкна с език – едновременно от възмущение и нетърпение. Изведнъж си помисли колко си подхождаха двамата като съпрузи.

„Да – разсъждаваше тя, – действително добре направих, че взех Франк.“

Като преценяваше щастието, рядката сполука, каквато беше тяхното сегашно положение, мисълта ѝ я отнесе назад, към случайната им среща. Как се казваше онова място? А, да, „Кайл“, собственост на госпожици Роа. Тя нямаше да забрави никога нито него, нито госпожица Сара Роа, едната от сестрите, която само даваше напътствия при приготвянето на храната, и председателстваше сбирките по корсаж, гарниран с черен кехлибар. Тя наблюдаваше всичко, цялата „либерална маса“ – по израза ѝ от съобщението в „Католически тръбач“, който препоръчваша и духовенството, и мирският елит.

Да, „Кайл“ бе с безупречна изрядност, каквато не липсваше никога и на Ричард, и на Ева. Ричард познаваше винаги добре условностите, беше педантично точен още от първите години на своя семеен живот, преди да направи кариера като магистрат. От друга страна, той искаше нещо подходящо за своята мила Ева. Не се обезпокои, разбира се, за Люси – заведе я там в знак на братско покровителство. А може би, за да се грижи тя за детето, за Чарли? Защото след раждането Ева беше слаба, линееше.

В действителност Ричард и Ева не разбраха – дали поради несъвместимостта или еднаквостта на характерите им, – но останаха сираци, те се сближиха... И когато младият Мур започна да ухажва Люси, тогава...

Тя срещна мъжа си в един семеен пансион... още в Ардбег, колко смешно! Не беше изискано, а по-скоро... по-скоро вулгарно. Впрочем с Франк се сближиха от противоположността на темпераментите си до такава степен, че им беше невъзможно да се изтръгнат един от друг, опиянени от нежния приятен следобед – подобен на онзи, когато сухите игли на бориките топлеха влажните ѝ ръце сред Крейгморовата гора и когато от иглолистните се отделяше тежка миризма на смола, която удряше в главата. Под тях бе заливът, наоколо в папратите бръмчаха насекоми, а у нея избликна прилив на топло и сладко блаженство. Младият Мур не бе толкова несръчен колкото на масата.

Ричард се показа строг и враждебен, намирайки смешен брака с дребния търговски пътник. Да, макар Мур да изповядваше без особена ревност същата религия като тяхната, Ричард не го

харесваше. Едно е, казваше той, да си потомък на ирландци, принудени да се изселят поради глада, на селяни, пропъдени от две лоши реколти картофи, по времето, когато даваха репи на умиращите от глад и трупаха в празни коли труповете на агонизиращите край пътищата. Тези ирландци бяха дошли в Шотландия, за да създадат богато поколение от мелези, предимно моряци и земеделци, или в по-горните слоеве – букмейкъри и кръчмари. Ала бяха една нежелана и груба раса.

Резултатът беше ясен, изходът бърз: Ричард и Люси не се разбираха вече по тази точка, както и по много други. И така, с Франк бяха заминали в онзи ден преди девет години.

Ето защо сега стоеше тук и го чакаше на оградата, щастлива и влюбена, без срам и колебание.

Той се приближаваше и тя размаха ръка, уморено, без съмнение, но все пак я размаха, жест, който се отличаваше ярко от резервираните маниери на епохата. През тази година, докато червеното знаме се развяваше още предпазливо по големите пътища, добронравните съпруги не посрещаха мъжете си по този дързък начин. Не беше прилично да се маха с ръце. На свой ред, вдигайки своята в отговор, той потвърди недвусмислено отношението си към общоприетите норми.

– Здравей – извика тя усмихната, преди още да се бе приближил съвсем.

– Здравей – отвърна той.

Беше трийсетгодишен, едър, зле облечен и небрежната му походка го караше да изглежда леко прегърбен. Имаше светлокестенява коса, силен тен на лицето, очи с цвят на лешник и забележително бели зъби. Фигурата му изразяваше волност, походката му бе мудна, а безразличието на погледа бе примесено със странна сдържаност. Всичко това го правеше интересна личност, той като че ли претегляше вселената с безгрижие и намираше, че тя заслужава само иронично недоверие.

– Закъсна – рече Люси живо, отбелязвайки със задоволство, повече заради него, отколкото за себе си ведрия му вид. – Мислех, че си изпуснал влака в четири и трийсет.

– Мур не изпуска нищо – отвърна той незабавно – освен молитвите си. Човек може да разчита на Ф. Дж. Мур.

– Нали не си забравил кърпите ми? – попита тя, крачейки по алеята редом с него.

Той я погледна някак неуверено и потърка бавно бузата си.

– Колко си труден, Франк – изохка тя.

Той, разбира се, беше забравил. А бе обещал, че през деня ще мине през „Гоу“ – „Гоу“ беше познат на семейство Мур като образцов магазин в Глазгоу; всичко, което се продаваше там, беше добро. Цялото обзавеждане във вилата – от пианото до най-дребната цедка – беше доставено навремето в брой от всемогъщия господин Гоу.

– А кутията сардели? – продължи обезсърчено Люси.

– Ще ти ги донеса следващия петък.

Тя направи гримаса – кърпите ѝ бяха нужни, а той ги бе забравял цяла седмица. Такъв беше, забравяше всичко – рождения ден на жена си, този на Питър. Да, неведнъж бе признавал, че не знае тази важна дата.

Влязоха в малката трапезария, която се намиреше между салона и кухнята – за удобство трите помещения на партера бяха едно до друго. По искане на майка си Питър натисна звънеца и тримата седнаха на масата.

– Е, какво правихте днес? – попита Мур, след като Нета, твърде заета, влетя като вятър и бързо излезе. – Нещо интересно от сутринта досега?

– Нищо особено – отвърна Люси, подавайки му бавно печеното, – ако не се смята печалбата на топчета на твоя син.

Мур погледна малкия, който се смееше.

– Истински Шейлок е това момче – промърмори той, вглеждайки се в сервираното яйце.

– Тази сутрин – продължи Люси – срещнах госпожица Хокинг в града.

Той я погледна – на масата обикновено беше приведен – и каза насмешливо:

– Тази малка Пинки! И какво ти каза?

Разбирайки иронията, Люси поклати глава, без да желае да се присъедини към мнението му, и не благоволи да отговори.

– Смешна личност – продължи той. – Не знам как да я възприемам. Твърде сложна е за мен тази Пинки. – С маниерен глас добави: – Да, смятам я за дразнеца. – Изпразвайки купата си, той завърши превзето: – Колкото по-малко посещаваме такива хора, толкова по-добре. Предпочитам да си стоя тук...

– Франк, колко си смешен – отвърна му тя, както винаги спокойно.

В същия момент се чуха силни удари по градинската врата и Питър извика:

– Раздавачът!

Майка му направи знак и той изтича към входа, откъдето след малко се върна с писмо и тържествен вик:

– За теб е, мамо!

Люси взе писмото, разгледа квадратния плик, почерка на адреса, пощенското клеймо върху червената марка, смръщи вежди и изправи леко глава. Накрая разряза грижливо плика с нож.